

Üstökösök

Kisbolygóészlelések 1999-ben

Ötödik alkalommal jelentkezünk kisbolygós összefoglalóval, mely egy átlagosnak mondható esztendőről szeretne áttekintést adni. A vizuális észlelések tekintetében egyértelmű visszaesés tapasztalható, ám az SZTE-n folyó CCD-s kisbolygóészlelési program minden korábbinál jobb évet zárt. Nyolc éjszaka 27 kisbolygóról 136 pontos pozíciómérés készült a C-11-hez illesztett ST-6-os és ST-7-es kamerákkal. A beérkezett három fotó 150%-kal növelte fotografikus archívumunkat, bár a felvételek még 1998-ban készültek.

Észlelő	Észlelések		Műszer
	vizuális	CCD	
Czinege István (Ráckeve)	4/1		7x50 B
Csák Balázs (Uri)		13/3	28 SC
Gulyás Krisztián (Veresegyház)	5/1		20 T
Kiss László (Szeged)		49/11	28 SC
Osvald László (Litér)	4/2		20x60 B
Sárneckzy Krisztián (Budapest)	21/9	136/27	44,5 T
Szabó Gyula (Szeged)		35/10	28 SC
Szauer Ágoston (Szombahely)	3f/2		2,8/135 t
Tóth Zoltán (Fertőszentmiklós)	21/10		27 T

Az elmúlt évben 5 észlelő 21 kisbolygót próbált meg elérni, melyek közül csak egyet, a (1442) Corvinát nem sikerült elcsípniük. A listán összesen 55 vizuális észlelés található, melyek közül kettő még 1998-ban készült, de csak tavaly sikerült megerősíteni őket. Örömminkre szolgált, hogy 1998-cal ellentétben nem kaptunk megerősítetlen észlelést, ami a kisbolygók biztos azonosításánál elengedhetetlen feltétel. Nagyon impozánsak Szauer Ágoston felvételei, melyek közül kettő az (1) Ceres és a Hyadok 1998 októberi együttállását, míg a harmadik a (15) Eunomia kisbolygót örökíti meg.

Legszorgosabb észlelőnk ismét Tóth Zoltán lett, aki a legfényesebb kisbolygók végigészlelése után elkezdte felkeresni a magyar felfedezésű égitesteket is. Reméljük programját 2000-ben is folytatni fogja.

A szokásoknak megfelelően közöljük az 1999-ben megfigyelt aszteroidák listáját (*-gal jelöltük azokat a kisbolygókat, melyeket 1998-ban láttuk, de megfigyelésüket csak tavaly sikerült megerősíteni).

Nagy gondban vagyunk a részletes beszámolókkal, mivel csak két égitestről készült független észlelés, ami hagyományaink szerint a részletes leírás kritériuma. A listabővítés érdekében így a CCD észleléseket hívtuk segítségül (d = átmérő, q =

perihéliumtávolság, i = pályahajlás, P = keringési idő, f : a felfedező neve és a felfedezés időpontja).

Az 1999-ben észlelt kisbolygók listája:

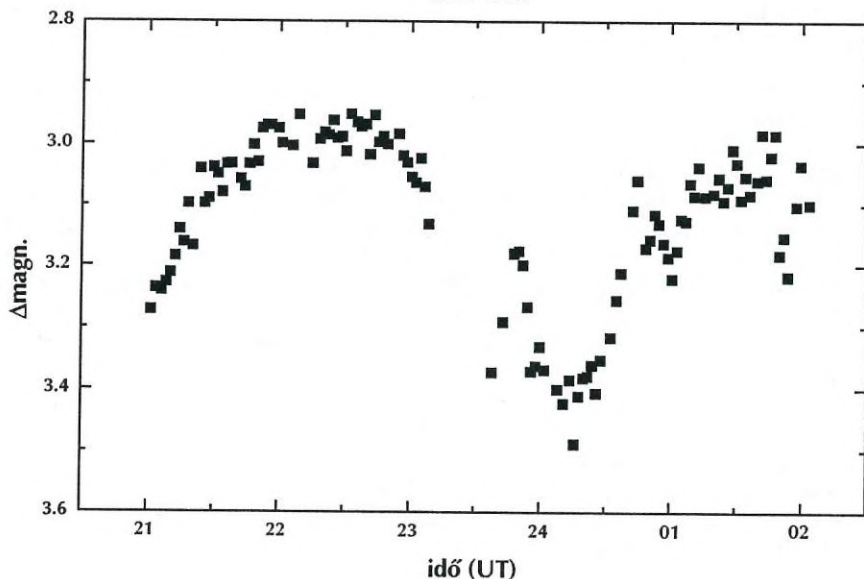
(1) Ceres	(147) Protogeneia	(582) Olympia	(3652) Soros
(4) Vesta	(183) Istria*	(625) Xenia	(5144) Achates
(10) Hygiea	(198) Ampella	(699) Hela	(10115) 1992 SK
(16) Psyche	(216) Kleopatra	(999) Zachia	(11405) 1999 CV3
(135) Hertha	(349) Dembowska	(1444) Pannonia*	1999 RH27

(4) Vesta

d = 501 km, q = 2,148 Cs.E., i = 7,13 fok, P = 3,63 év, f : H. Olbers, 1807. márc. 29.

Czinege István március 7-e és április 19-e között négyszer, míg Tóth Zoltán március 25-27. között háromszor látta. Utóbbi észlelőnk leírást is készített a stacionárius pontja közelében tartózkodó kisbolygóról: „*Roppant fényes kisbolygó a maga 7^m,0-jával. Állítólag világosvörös színűnek kellene látnom, ebben van is valami: ha összehasonlítom a szomszédos sárga csillaggal, akkor tényleg vörösebbnek látszik (03.25.). Mivel épp most tesz egy kanyart pályáján, nagyon keveset mozdult el egy nap alatt, rajzolni szinte lehetetlen. (03.26.). Alig több, mint 1'-et tett meg 2 nap alatt. Fényessége változatlan (03.27.).*” Czinege István megfigyeléseinek érdekessége, hogy a fordulás miatt április 19-én majdnem ott látszott, ahol március 7-én először megpillantotta!

1999 CV3

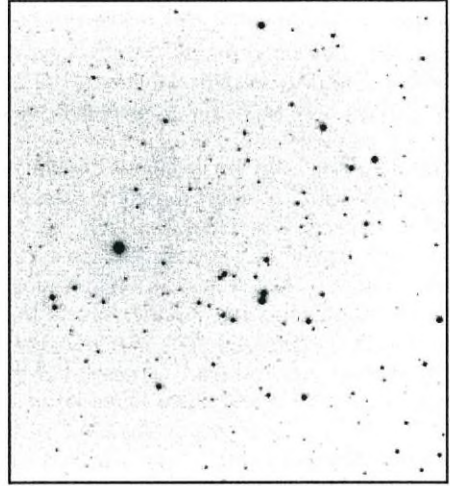
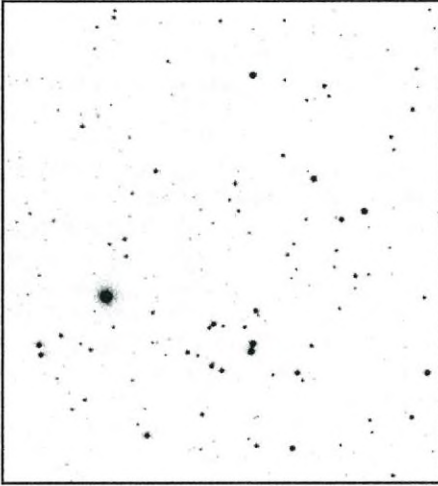

Az 1999 CV3 fénygörbéje február 27-én

(3652) Soros

$d = \sim 17$ km, $q = 1,911$ Cs.E., $i = 2^\circ 26$, $P = 3,64$ év, f: T. Smirnova, 1981. okt. 6.

Először Sárnecky Krisztián próbálta megkeresni augusztus 8-án hajnalban, ám a $15^m,3$ -ra előrejelzett égitest nem látszott. Fényessége biztosan halványabb volt $14^m,9$ -nál. Több szerencsével járt Tóth Zolán, aki szeptember 11-én és 12-én is látta $15^m,0$ ill. $14^m,7$ -nél. Ekkor már e sorok írója is megpillantotta, bár a kisbolygó az észlelhetőség határán volt a ráktanyai 38 cm-es reflektorral.

A Ceres a Hyadokban. Szauer Ágoston fotói 2,8/135-ös teleobjektívvel készültek, 1998.11.01-án 23:08–23:16 UT között (balra) és 1998.11.17-én 20:42–20:47 UT között (jobbra). A használt film Kodak Ektachrome 400 volt.

A kisbolygó azonosítását az Olvasóra bízuk!

(11405) 1999 CV3

$d = \sim 4\text{--}5$ km, $q = 0,885$ Cs.E., $i = 22^\circ 86$, $P = 1,76$ év, f: LINEAR, 1999. febr. 10.

A $13^m,5$ -s fényességnél felfedezett földszűrő kisbolygót Sárnecky Krisztián észlelte február 27-én este a JATE 28 cm-es Schmidt-Cassegrain-távcsövével (+ CCD) A Szabó Gyula által kiredukált öt órányi észlelés alatt a kisbolygó 5,8 órás periódusú, aszimmetrikus fénygörbét mutatott, $0^m,4$ ill. $0^m,25$ amplitúdóval. A gyorsan halványuló égitestet március 12-én este vizuálisan is sikerült észlelni. A még mindig igen fürge sajátmozgású aszteroida $14^m,6$ -s volt.

SÁRNECKY KRISZTIÁN

Nem csak tükröt, távcsövet is Csatlóstól!

Készít, javít, átalakít!

Csatlós Géza, 1021 Budapest, Szajkó u. 4., tel.: (1) 274-3070